

Η Ισραηλιτική Κοινότητα Αθηνών, με αφορμή την κυκλοφορία του βιβλίου του Λέων Α. Ναρ, [«Ξανά στη Σαλονίκη, η μετέωρη επιστροφή των Ελλήνων Εβραίων στον γενέθλιο τόπο \(1945-1946\)»](#), των εκδόσεων Πόλις, διοργάνωσε στις 22.2.2020, στο Πνευματικό της Κέντρο, εκδήλωση-δημόσια συζήτηση με θέμα: **Οι Εβραίοι στην ελληνική κοινωνία (Στερεότυπα-Πολιτεία-Μ.Μ.Ε.)**.

Κατά την εκδήλωση την οποία συντόνισε η δημοσιογράφος Ξένια Κουναλάκη μίλησαν για το βιβλίο ο Πρόεδρος του Μουσείου Ολοκαυτώματος Ελλάδας Γιάννης Μπουτάρης, ο Πρόεδρος του ΚΙΣΕ και της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης Δαυίδ Σαλτιέλ, ο Δήμαρχος Ιωαννιτών και Πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ιωαννίνων Μωυσής Ελισάφ, ο τ. Πρόεδρος της Ι.Κ. Αθηνών Μίνος Μωυσής, η μουσικοσυνθέτρια Ευανθία Ρεμπούτσικα, ο αρχιτέκτων - φωτογράφος Γιώργης Γερόλυμπος και ο συγγραφέας Λέων Α. Ναρ.

Ο **Γιάννης Μπουτάρης** αναφέρθηκε στη σχέση φιλίας που τον συνδέει με τον συγγραφέα και υπογράμμισε την αξία του βιβλίου, τονίζοντας και τις δικές του προσπάθειες, ώστε να αλλάξει στη Θεσσαλονίκη η εικόνα που επικρατούσε για τους Εβραίους της πόλης.

Ο **Δαυίδ Σαλτιέλ** υποστήριξε την ανάγκη διεκδίκησης των κεκτημένων των εβραϊκών κοινοτήτων, επισημαίνοντας παράλληλα και τις δικές του προσπάθειες που ευοδώθηκαν στις επαφές του με διάφορους θεσμικούς φορείς της χώρας.

Ο **Μωυσής Ελισάφ** στάθηκε στις αρετές που χαρακτηρίζουν το συγκεκριμένο βιβλίο, σε σχέση με την αξιοποίηση των αρχειακών πηγών που ο συγγραφέας χρησιμοποιεί.

Ο **Μίνος Μωυσής** επισήμανε, παραθέτοντας εύστοχες αναλογίες, την ανάγκη για τη διατήρηση της μνήμης, με εργαλεία ανάλογα με το βιβλίο που παρουσιάστηκε.

Η **Ευανθία Ρεμπούτσικα** κατέδειξε την ανάγκη της ελληνικής κοινωνίας να ευαισθητοποιηθεί για ζητήματα που αφορούν τον εβραϊσμό, χωρίς να εξαιρεί και τον χώρο της τέχνης.

Ο **Γιώργης Γερόλυμπος**, ο οποίος με αφορμή τη σχέση που συνέδεε τη γιαγιά του με μέλη της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης που χάθηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα, αναφέρθηκε στην προσφορά των Εβραίων στη Θεσσαλονίκη.

Ο **Λέων Α. Ναρ**, ο οποίος αφού ευχαρίστησε το πλήθος κόσμου που είχε

κατακλύσει την αίθουσα, αναφέρθηκε σε περιστατικά μικροιστορίας που καταγράφονται στο βιβλίο του.

Χαιρετισμό απηύθυνε ο πρόεδρος της Ι.Κ. Αθηνών **Αλβέρτος Ταραμπουλός**.

Για το βιβλίο του Λέων Ναρ, η δημοσιογράφος Μαργαρίτα Πουρνάρα σε άρθρο της με τίτλο [«Ξανά στη Σαλονίκη» στην Καθημερινή στις 22.2.2020](#) αναφέρει χαρακτηριστικά μεταξύ άλλων: «Ο Ναρ έκανε συστηματική έρευνα για να αξιολογήσει και να αντλήσει στοιχεία μέσα από το πλούσιο αρχαιακό υλικό. Δίδει σαφείς απαντήσεις σε σειρά από εύλογα ερωτήματα που αφορούν τον επαναπατρισμό των ελάχιστων Εβραίων της Θεσσαλονίκης. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι οι άνθρωποι αυτοί άφησαν πίσω τους μίαν ακμάζουσα κοινότητα, η οποία είχε ιστορικές καταβολές στους Σεφαραδίτες που εγκαταστάθηκαν σε αυτήν τη γωνιά του κόσμου τον 15ο αιώνα. Είχαν στις τάξεις τους επιχειρηματίες και ελίτ, αλλά και ανθρώπους του μόχθου. Η Θεσσαλονίκη άλλαξε όταν έχασε το εβραϊκό στοιχείο της και όσοι επέστρεψαν έπρεπε να μπουν σε νέο αγώνα: να διεκδικήσουν τα σπίτια, τα καταστήματα και τις επιχειρήσεις τους, να διαπραγματευθούν με ένα απρόθυμο κράτος, να βιώσουν τη λεηλασία και την καταπάτηση των περιουσιών τους.

Το βιβλίο του Ναρ έρχεται σε μια καίρια στιγμή, που όλη η αλήθεια πρέπει να ειπωθεί μέχρι τέλους, με τεκμήρια και αποδείξεις. Ο ίδιος έχει ψύχραιμη και συνετή ματιά, συμβάλλοντας καίρια στην ανάδυση του παρελθόντος».